

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «**THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC
COOPERATION**»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF
CARDINAL STEFAN VYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

**Варшава, Республіка Польща
2021**

Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 22.03 – 30.04.2021) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2021. 174 с.

Головний редактор:
ГЛАВЧЕВА Ю. М., НТУ «ХП», Україна

Редакційна колегія:

ЦМОЦЬ І. Г., Доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ПРЯДКО В. В., Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, Університет Короля Данила, Україна

GAVRYLIUK I., Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Варшавський університет, Польща

РУДАК Т. В., Доктор права Віденського Університету, Австрія

ГРЕБЕНЮК Н. В., Кандидат економічних наук, Університет Короля Данила, Україна

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією – Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

ЗМІСТ

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ	7
Балацька О. Р.	8
ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	8
Башкір О. І.	12
ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НАУКОВЦЯ	12
Бельська Т. В.,.....	15
Шкурат І. В.	15
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА СКЛАДОВІ	15
Бондар А. А.....	21
ПРОЯВИ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬО- НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ	21
Бродська І. І.....	24
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ	24
Гембара Н. О.....	44
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ З УПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНІ	44
Гетманець О. П.	47
ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ДЛЯ ОСІБ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	47
Даценко Г. В.	50
СУБ'ЄКТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ЇХ ВЗАЄМОДІЇ.....	50

Дяченко К. С.,.....	55
Пак А. В.....	55
ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ХАРКІВСЬКОМУ ТОРГОВЕЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОМУ ІНСТИТУТІ КНТЕУ	55
Зайченко О. Ю.,.....	60
Зайченко Ю. П.	60
МЕТОДИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ З ВІЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ	60
Зенькович Ю. О.	66
ДО ПРОБЛЕМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	66
Іщенко Л. О.	70
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	70
Кабиш М. Ю.	73
ЗАХИСТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	73
Калініченко Т. М.	78
ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ВИХОВАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	78
Клейменова Т. В.	81
ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ	81
Кобетяк А. Р.....	86
СПЕЦИФІКА ЗАПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА».....	86
Корж Г. В.	90
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	90

Корпусенко І. В.	94
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ ДО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.	94
Кушнерьова М. О.	98
ШЛЯХИ УПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	98
Лобова І. О.	102
АНАЛІЗ ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ХАРКІВСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ АКАДЕМІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ.....	102
Нагурна Я. В.	106
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УКРАЇНІ І СВІТІ.....	106
Напльоков Ю. В.....	110
ACADEMIC INTEGRITY AS A PART OF PUBLIC ADMINISTRATION INTEGRITY	110
Осмолян В. А.	116
МОЖЛИВОСТІ ПРИТЯГНЕННЯ ОСОБИ ДО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ВИПАДКУ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	116
Пелех О. Б.	121
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З ПЛАГІАТОМ	121
Петришин Л. П.	124
ПРИЧИНИ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	124
Різник Ю. Б.	128
ЩО НЕОБХІДНО ЗРОБИТИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРИНЦИПІВ АД В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ?	128
Ростока М. Л.	131
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТ ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ	131

Твердохліб Т. С.	138
РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА СВІДОМОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	138
Ткаченко Н. О.	142
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ, ЯК НЕВІДДІЛЬНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАХІВЦЯ.....	142
Топчій О. В.,	145
Карпічков В. О.....	145
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРИРОДА, ЦІННІСНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ	145
Трут О. О.....	152
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ЛЬВІВСЬКОМУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ... 	152
Харченко Н. А.	157
ОСОБЛИВОСТІ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ЗВО	157
Чайка О. М.	161
ОСНОВНІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ..	161
Чередниченко Н. О.....	166
ПРИЧИНИ НЕЧЕСНИХ ПРАКТИК	166
Ясінська Т. В.....	170
ЧИННИКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	170
ОПУБЛІКОВАНІ ТЕЗИ ТА ЕСЕ, А ТАКОЖ РОЗМІЩЕНІ НА ВЕБ- СТОРІНКАХ МАТЕРІАЛИ НАДАЮТЬСЯ НА ІСНУЮЧИХ УМОВАХ І В НАЯВНІЙ ФОРМІ	174

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ

Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці» (ІМАНС, REGON 36590701300000) є неурядовою та некомерційною організацією, створеною на засадах добровільності, гуманності та гласності. Метою створення та діяльності ІМАНСу є сприяння розвитку потенціалу та підвищення академічної мобільності науковців та фахівців на арені міжнародної освіти.

Місце проведення стажування: державний вищий навчальний заклад Республіки Польща – Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві (REGON 006237430).

Проходження стажування забезпечує освітня Fundacja ADD (Варшава, KRS: 0000502104), метою діяльності якої є сприяння адаптації та інтеграції українських мігрантів за кордоном.

*Калініченко Т. М.,
канд. пед. наук, доцент кафедри романської філології,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди*

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ВИХОВАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

З огляду на те, що мета, завдання, функції, зміст вищої освіти в Україні знаходяться в стадії реформування, реалізація нової стратегії освіти, яка базується на принципах академічної доброчесності, є актуальною і доречною. Закон України «Про вищу освіту» викладає головні твердження про академічну доброчесність [1]. Стаття 42 Закону України «Про освіту» стверджує: «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [2].

Існує тісний зв'язок між тим, що відбувається в аудиторії та відношенням студентів до академічної доброчесності. Якщо вони вважають, що їхні викладачі справедливі, шанобливі, надійні та чесні, то найчастіше їх власна поведінка відображає ті ж самі риси.

Інтегрований підхід щодо академічної доброчесності повинен включати цілісну, чітку і справедливу політику, яка стосується кожного. Існують наступні підходи, спрямовані на мінімізацію проступків в академічному просторі: а) зменшити потенційні переваги обману; б) збільшити ймовірність виявлення недоречної поведінки, наприклад, несхвалення її однолітками є одним із найсильніших стримуючих факторів.

Є декілька простих способів інтегрувати в освітній процес поняття академічної доброчесності і загострити увагу на цьому важливому питанні.

В першу чергу необхідно надати чіткі інструкції студентам, наприклад, обговорити тлумачення плагіату стосовно роботи у певному курсі. По-друге, потрібно заохотити студентів взяти участь у дискусії щодо академічної доброчесності; у плані курсу слід чітко зазначити політику АД.

Потрібно уникати плагіату у письмових роботах студентів, таких як курсові роботи і т. д. Для цього слід обговорити зі студентами поняття плагіату і правила належного використання джерел. Теми рефератів повинні бути характерними і актуальними для того чи іншого курсу, щоб не було можливості знайти зразки в Інтернеті. Необхідно представити чіткі вказівки щодо форматування, надати бібліографічні ресурси, наприклад веб-сайти, тексти. Якщо проаналізувати зі студентами письмову роботу, взятую з Всесвітньої мережі, то така вправа покаже їм, що, з одного боку, викладач знає сайти, на яких можна знайти семестрові завдання, а з іншого боку, якість семестрових завдань може бути підозрілою. Можливо нагадати, що письмові роботи будуть перевірятись на унікальність із застосуванням технічних засобів, таких як Unicheck [3].

Варто зазначити, що важливо перерахувати всі друковані та електронні джерела. Семестрові завдання можуть бути розділені на етапи: план, бібліографія, проект, остаточний варіант; разом з тим, деякі роботи з написання студентами робляться в аудиторії під час заняття. Можливо надати в якості задачі написати критичний відгук на веб-сайти, тим самим знімаючи бажання студентів копіювати їх. Можливі санкції за недотримання правил АД повинні ясно визначатися на всіх рівнях.

Отже, підсумовуючи сказане вище, можна зробити висновок, що загалом існують наступні цінні поняття, важливі для встановлення культури академічної

доброчесності у вищій школі: повага, справедливість, чесність, впевненість, відповідальність. Пропаганда цінностей щодо АД є значущою складовою навчального процесу. Важливо, щоб студенти, а також науковий та адміністративний персонал знали і поважали ці стандарти.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Unicheck. [Електронний ресурс]. URL: <https://unicheck.com/uk-ua/plagiarism-detection-solution>.